

АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тарашевський М. М.

Об'єктом дослідження є методи підходу до оцінювання ризиків, які кожна організація самостійно розробляє та впроваджує. Автор надає практично здобутий досвід у міжнародній компанії – ефективний підхід у використанні методів оцінювання ризиків.

Одним з найбільш проблемних місць є вибір методу оцінювання ризиків організації. Метод, який заключається в першу чергу в сумісності місії та цілей організації, та ряду задач з обраними методами оцінювання ризиків. Для кількісного методу оцінювання ризиків – це наявність коректно розрахованих норм, згідно яких буде проводитись аналіз ризиків. Для якісного методу оцінювання ризиків – це наявність кваліфікованих експертів з достатнім та відповідним до сфери оцінювання ризиків досвідом. Для змішаного методу оцінювання ризиків – це дотримання балансу та доцільності використання між кількісним та якісним методом оцінювання ризиків.

Відповідно до обраних видів ведення економічної діяльності (далі КВЕД) організації, які потребують точного дотримання норм виробництва, законодавства, ліцензування і т. д., доцільно використовувати кількісні методи оцінювання ризиків. Як приклад, ризики пов'язані з порушенням норм: ставки екологічного податку за викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, стаціонарними джерелами забруднення; утилізації небезпечних відходів; контролю за використанням води та скидами підприємств.

Запропоновано обов'язкове створення мапи ризиків для кожної організації. Це пов'язано з тим, що всі ризики повинні бути структуровані та досліджені, а також по кожному з ризиків має бути обрано метод реагування на ризик. Мапа ризиків має ряд особливостей та важливе призначення в структурі корпоративного управління, зокрема це:

- матриця ризиків, або візуалізація для топ керівництва організації;
- таблиця ризиків, або робочий інструмент для управління ризиками.

Оцінка ризиків у будь-якій сфері є дуже важливою. Завдяки цьому компанія, яка інвестує в удосконалення системи внутрішнього контролю (СВК), в підтримку СВК на заданому рівні у подальшому отримує ефекти у вигляді заощаджених коштів, відсутності штрафів, захист від корупції. Як приклад, захист від корупції забезпечує своєчасне виявлення ризиків – червоних прапорців, які вказують на можливі маніпуляції.

Ключові слова: оцінювання ризику, методи кількісного та якісного аналізу, вибір методу оцінки ризиків, результат оцінювання ризиків.

1. Вступ

Шлях до створення успішної та ефективної організації постійно супроводжується безперервною оцінкою ризиків. Будь-яка організація, незалежно від розміру, напрямку бізнесу, прибутковості, стикається з різноплановими ризиками, які зумовлені внутрішніми чи зовнішніми чинниками (джерелами). Для забезпечення

ефективного управління підприємствами, прийняття обґрунтованих господарських рішень особами, що приймають рішення, необхідно мати об'єктивну інформацію щодо оцінювання величини та ймовірності ризиків. Крім того, складність завдання посилюється тим, що ризики відрізняються за галузями, видами діяльності, розміром підприємства, стадією його життєвого циклу тощо. Тому дослідження методик оцінювання ризиків є актуальним.

У рамках дослідження автор поділиться практично здобутим досвідом у міжнародній компанії – ефективний (краща практика) підхід у використанні методів оцінювання ризиків. Структурує етапи оцінювання ризиків (мінімальні вимоги), запропонує систематизацію методів оцінювання ризиків. Розкриє поняття кінцевий результат циклічного процесу – оцінювання ризиків, а саме Мапу ризиків (матриця ризиків та таблиця ризиків).

2. Об'єкт дослідження та його технологічний аудит

Об'єктом дослідження є методи підходу до оцінювання ризиків, які кожна організація самостійно розробляє та впроваджує. Метод оцінювання ризиків - це один з етапів циклу управління ризиками. Концептуально, основи оцінювання ризиків описані в COSO (комітет спонсорських організацій комісії Тредвея) ERM (Enterprise Risk Management) [1] – це документ (набір правил), який є найбільш відомим та вживаним в світі у питанні управління ризиками. *Цей документ* направлений на виявлення потенційних подій, які можуть впливати на компанію, і управління, пов'язаним з цими подіями, ризиком, а також контроль за не перевищенням ризик-апетиту компанії. Все це визначається зв'язком з фінансовими показниками компанії, як приклад EBITDA, Cash Flow, ROI, і так далі.

Згідно з Концепцією по управлінню ризиками компанії (COSO ERM):

1. Постановка цілей.
2. Визначення подій.
3. Оцінювання ризиків.
4. Реагування на ризик.

В моделі COSO описані методи, завдяки яким керівники компаній можуть більш впевнено справлятися з бізнес-завданнями та викликами XXI століття, з якими вони стикаються на нових і мінливих ринках, в умовах необхідності швидкого впровадження інновацій та підвищеної уваги з боку регулюючих органів.

Ефективно впроваджені підходи оцінювання ризиків – це невід'ємна частина управління ризиками. Модель ризик менеджменту є нематеріальним активом організації.

Агресивна конкурентна середовище, складність ведення господарської діяльності, різноманітність правил в сфері права, податкової системи, вимог безпеки (життя, пожежної, екологічної, економічної, і т. д.) та інші чинники змушують інвесторів (власників, акціонерів, найнятих співробітників) думати про ризики та методи оцінювання ризиків ще на етапі написання бізнес плану. Вибір методів оцінювання ризиків можливий лише після певних етапів:

1. Частина корпоративного управління – визначення місії та цілей організації.
2. Створення системи внутрішнього контролю та ризик менеджменту – створення політик та процедур.
3. Призначення відповідального (підрозділи, посади) за оцінювання ризиків та управління ризиками в цілому.

Далі відповідальні за функцію оцінювання ризиків обирають методи оцінювання ризиків. Кожен ризик має бути опрацьований з власником процесу відповідно до зони відповідальності. Результат опрацювання, згідно до обраного методу оцінювання ризику – це розрахунок по кожному ризику, сум впливу на організацію в цілому та вірогідність настання події. Всі отримані розрахунки використовуються для пріоритезації ризиків, на які потрібно реагувати.

Для забезпечення ефективності оцінювання ризиків та управління ризиками в цілому, необхідно визначити і задовольнити потреби компанії у наявності розумних гарантій, того що цілі компанії будуть виконані, з огляду на її задачі та вид діяльності. Саме це забезпечить компанію успішною діяльністю та залученню надійних партнерів. Як приклад об'єкта дослідження, COSO ERM.

Вищенаведені аспекти підкреслюють перспективність досліджень щодо вибору методів оцінювання та прогнозування таких ризиків, та відповідних їм ризикоутворюючих факторів з урахуванням динамічності змін їх переліку та ймовірності настання.

3. Мета та задачі дослідження

Метою роботи є дослідження існуючих методичних підходів оцінювання ризиків.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі задачі:

1. Наведення етапів здійснення оцінювання ризиків.
2. Виділення більш ефективних методик оцінювання ризиків для прийняття управлінських рішень.
3. Визначення, що є результатом («кінцевим продуктом») оцінювання ризиків для організації.

4. Дослідження існуючих рішень проблеми

Теоретичне обґрунтування сутності та проблеми використання методик оцінювання ризиків розглядали багато вчених в своїх працях [2–6]. Так, в результаті використання кількісного методу [3] отримують більш точний показник, який використовується у відношенні складних і комплексних видів діяльності, але такий метод використовується за наявності достатньої, доступної, надійної та релевантної інформації. Окремо можна виділити метод «Планування сценарію розвитку» (якісний метод) – використовується, як основа створення політики ВСП (Business Continuous Plan). План безперервного ведення бізнесу – це тестування попередньо визначеного списку сценаріїв, по кожному процесу та підрозділу. В результаті компанія отримує план дій для кожного критичного процесу. Тема ВСП розкрито недостатньо, не надано список мінімальних вимог до визначення списку сценаріїв та опису ВСМ (Business Continuous Management) в цілому. ВСМ потребує подальшого дослідження, так як це може стати новим етапом ризик менеджменту.

Серед основних напрямків вирішення проблеми вибору методу оцінювання ризиків, виявлених в ресурсах світової наукової періодики, можуть бути виділені ряд наукових робіт. Так, у роботі [7] описано про оцінку ризиків та управління ризиками, містить приклади та підходи до оцінки ризиків і управління ризиками, але в ній розглянуто лише один з напрямків діяльності. А саме ця тема досліджень містить приклади таких і визначає інструменти та підходи, які можна застосувати до обережних та океанських морських систем. Дослідження [8], в якому описано успішне застосування оцінок ризику на нафтопереробному заводі, хоча тема дуже

важлива. Адже дотримання норм на виробництві з підвищеним рівнем небезпеки – це в першу чергу життя співробітників та загроза забрудненню навколишнього середовища. Але в основі даного дослідження використовуються переважно якісний метод оцінювання ризиків. Для доповнення теми дослідження, потрібно додати експертні (якісні методи) оцінювання ризиків та заходи (техніка безпека співробітників) реагування на них. Авторами роботи [9] показано методологічні пропозиції оцінки ризиків на основі теорії статистичного, математичного та аналітичного моделювання та планування. А також наведено приклад кількісного методу оцінювання, але, застосування лише кількісного підходу недостатньо, особливо для великих організацій. Автор роботи [10] у якості методологічного підходу до оцінки ризиків організаційних проектів використовує кількісні методи оцінки ризиків, як «метод таксономічного аналізу» та «метод багатомірного статистичного аналізу» і показує їх універсальність. Ця робота охоплює ключові питання інвестиційного менеджменту, далі, автор в висновках визначає кількісні характеристики факторів ризику інвестиційного проекту, як достатні. Але питання вибору змішаного методу (якісного та кількісного) не розкрито, що в свою чергу дозволило б компанії залучати експертні оцінки, створити план дій та заходів. Альтернативні варіанти оцінювання ризиків з наступних сфер діяльності: будівництво та архітектура, IT Security, Аудиторська та консалтингова діяльність, досліджені у роботах [11–14], що водночас розкривають специфічні (по виду діяльності) теми оцінювання ризиків та використовують кількісні та якісні методи. Але теми «етапи оцінювання ризиків», «методичні підходи кількісного та якісного оцінювання ризиків» залишаються не розкритими.

5. Методи досліджень

В процесі дослідження були використані наступні наукові методи дослідження:

- метод порівняння – для встановлення подібності або відмінності методик оцінювання ризиків, а також знаходження загального, притаманного підходу;
- метод опитування співробітників «interviewing method», які відповідають за функцію оцінювання ризиків, з метою визначення структури та етапів оцінювання ризиків. Інтерв'ювання співробітників та керівників, підрозділів в процесі їх роботи;
- метод експертних (зовнішні консалтингові компанії) оцінок використовується для отримання висновків, чи відповідають експертна оцінка з даними, які отримані в процесі «interviewing method».

6. Результати дослідження

Ефективна система управління підприємством обов'язково має включати процедуру оцінювання ризиків. Оцінювання ризиків може бути здійснено за етапами, які наведено на рис. 1.

Процес управління ризиками – циклічний, завершальним і сталим етапом являється моніторинг та контроль ризиків. Далі, кожному ризику надається один з статусів: «новий», «без змін», або «на видалення».

В основі методологічного підходу оцінки ризиків організації лежить поєднання кількісного та якісного методів.

Кількісний метод, переважно, представлений як математичний опис ризику, який виражається через показники [2] «ймовірність» та «наслідки». Показник «ймовірність» виражає певний відсоток вірогідності настання події. Показник «наслідки» виражає вагу впливу, яку може завдати подія.

Якісні методи використовуються у випадку, коли неможливо отримати кількісні показники, тобто коли неможливо оцінити ризик математичним шляхом. Такий метод більш простий у застосуванні, але менш точний та надійний. Якісний метод в багатьох випадках, залежить від набутого досвіду та рівня об'єктивності судження того, хто оцінює ризик. На практиці якісний метод оцінки включає такі аспекти, як:

- аналіз ризиків, пов'язаних з шахрайськими діями;
- відсутність/наявність ефективності використання запасів, активів (приміщень, землі, автотранспорту, інше). Виявлення таких даних – «червоних прапорців» в компанії, показує вплив посад, які здійснюють контроль та аналіз функціонування бізнесу в цілому.

Кількісний та якісний метод оцінювання можуть бути взаємодоповнюючими, тобто використовуватись комбіновано.

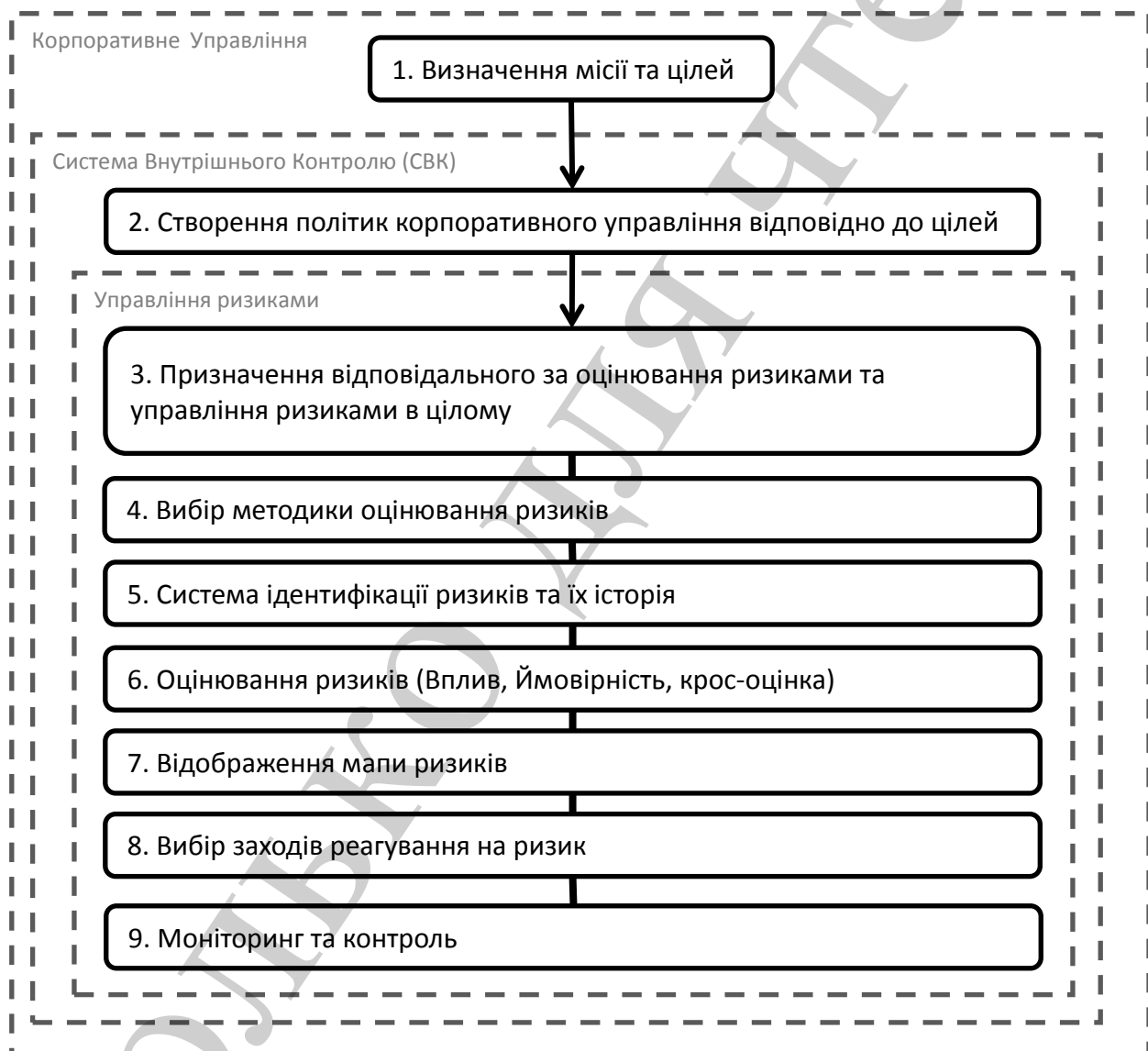

Рис. 1. Етапи оцінювання ризиків

В роботі [15] було зазначено, що найбільш раціональним для аудиту, відповідно до ризико-орієнтованого підходу, є використання комбінованого методу оцінювання ризику, що поєднує в собі переваги як якісного, так і кількісного оцінювання ризику. Застосування такого підходу дасть змогу зменшити необґрунтоване завищення величини аудиторського ризику відповідно до моделі його кількісного оцінювання. А

також дасть змогу застосовувати аудитору професійне судження, інтуїтивний підхід щодо оцінювання економічної складової, можливість аналізувати інші фактори, які через обмеженість не можуть бути описані в моделі кількісного оцінювання ризику.

Якісна оцінка ризиків в практичній діяльності [4] може здійснюватись за допомогою багатьох методів. Зупинимось детальніше на деяких з них.

В науковій роботі [16] використовується порівняльний аналіз для оцінки конкретного ризику в термінах ймовірності та впливу в тих випадках, коли керівництво прагне додаткового обґрунтування рішення. Дані порівняльного аналізу можуть надати керівництву відомості по ймовірності або впливу ризиків, засновані на досвіді інших організацій. Порівняльний аналіз також використовується у співвідношенні різних видів діяльності в рамках окремого бізнес-процесу з метою визначення можливостей оптимізації цього процесу.

Сценарний аналіз використовується для оцінки впливу одного або декількох подій на досягнення мети. Він може здійснюватися при плануванні безперервності бізнесу або при оцінці впливу збою в системі або мережі і відображає вплив цих подій на організацію. Сценарний аналіз може виконуватися в ході стратегічного планування, коли керівництво пов'язує показники зростання, ризику і прибутку.

Аналіз чутливості проводиться для оцінки впливу нормальних або звичайних змін потенційних подій, використовується у відношенні операційних показників (таких як вплив змін обсягу продажів та дотримання термінів поставки, на час реагування/виконання замовлення клієнтів).

Співвіднесення ризиків і капіталу передбачає проведення оцінки економічного капіталу для позначення суми капіталу, необхідного для покриття фінансових ризиків. Використовується керівництвом при визначенні стратегії, розподілі ресурсів і оцінці показників діяльності. Такий метод переважно використовується фінансовими установами.

Ще одним методом є «Якщо аналіз». «Що станеться якщо?», таке питання стосується того, що може статися не так, тобто, що станеться, якщо певна подія настане. Такий метод аналізу включає проведення мозкового штурму і здійснюється експертами, які володіють достатнім досвідом та об'ємом інформації, знаннями операційних процесів, експерти, які можуть зазнати вплив небезпечних подій при настанні певних умов.

Результатом «Якщо аналіз» може бути «Оціночний список». Використовується спеціальний контрольний список відомих загроз та небезпек для ідентифікації відповідних ризиків. Значення цього типу аналізу залежить від якості контрольного списку та досвіду перевіряючого.

Метод аудиторських перевірок (зовнішніх або внутрішніх) здійснюється високооплачуваними експертами. Даний метод є одним з найефективніших, оскільки дає можливість організації вдосконалити систему внутрішнього контролю та створити систему оцінки ризиків та ризик-менеджменту в цілому з нуля за відносно короткий термін. Недолік використання такого комплексного підходу оцінки ризиків – це висока витратна частина.

При візуалізації та представленні ризиків в організації використовують ті чи інші методи представлення результатів, включаючи складання мапи ризиків та числове подання даних.

Метод Helicopter View – це вміння, або здатність бачити бізнес та окремо бізнес процеси компанії, як єдину систему, а також відображення цієї системи у зрозумілому для сприйняття вигляді (графічно). Даний метод не потребує значних витрат ресурсів,

він водночас простий, щодо сприйняття та складний в реалізації. Складність пояснюється тим, що фахівець, який використовує такий метод, має володіти великим досвідом та розумінням механіки побудови всіх бізнес процесів, знати принципи управління. Як правило метод HelicopterView використовують внутрішні аудитори у своїй роботі [6].

Дуже ефективним інструментом управління ризиками є мапа ризиків – це графічне представлення, як правило ймовірності та величини впливу одного або більше ризиків. Мапа ризиків може брати форму теплових карт (за рахунок використання кольорового кодування: червоний, жовтий, зелений) або графіків окремих процесів, на яких представлені кількісні та якісні оцінки ймовірності та впливу ризиків. Ризики представляються з виділенням більш значущих та менш значущих ризиків за рівнем ймовірності або впливу.

Складання таблиці або матриці ризиків передбачає подання всіх ризиків компанії, структуровані у вигляді таблиці – матриці. Таблиця ризиків поділяється за категоріями:

- власник процесу. Складові: зона відповідальності, присвоєний номер ризику, назва ризику, короткий опис ризику, фактор ризику, обрані заходи контролю;
- фахівець/команда/відділ, який(а) призначені відповідальними за функцію контролю за ризиками. Складові: номер контролю відповідно до номеру ризику, періодичність тестування системи контролю відповідного ризику, метод тестування, огляд ризику реагування на ризик.

Обов'язковими попередніми умовами оцінки ризиків є:

- визначення місії організації та її цілей, тому що оцінка ризиків спрямована на досягнення поставлених цілей;
- вибраний період часу, для якого проводиться оцінка ризику, має відповідати стратегії та цілям організації.

Зі сказаного слідує, що оцінка ризиків та ризико-формуючих елементів (складових) – це необхідна умова того, як організації потрібно керувати ризиками у подальшому. Надалі, оскільки оцінка ризиків – це безперервний процес, а зовнішні та внутрішні чинники ризику постійно змінюються, підходи до оцінювання ризиків теж мають бути змінені, утримуючи курс на досягнення місії та цілей організації [5].

Управління ризиками – це частина і ядро системи внутрішнього контролю, яке накопичує та опрацьовує всю інформацію щодо діяльності організації та аналізу її ризиків.

Методи оцінки ризиків надають нові можливості організації визначати, в якій мірі потенційні події можуть вплинути на досягнення її цілей. Позитивний і негативний вплив можливих потенційних подій має бути проаналізовано окремо по зонам відповідальності (в розрізі напрямків організації), а також на рівні всієї організації [4].

Кожна організація задається питаннями «Як оцінити ризик та з чого почати?» «Хто в організації має займатись оцінюванням ризиків?».

Тому кожен метод оцінювання ризиків організації повинен мати:

- Структуру (відповідальні за функцію оцінки ризиків експерти), процедуру (положення, протокол, порядок) оцінки ризиків, спосіб відображення в системі, аналіз статусів виконання обраних заходів, систему підтримки).

- Візуалізацію та представлення (мапа ризику та таблиця, або матриця ризиків).

– Шкалу вимірювання (обрані організацією за основу найбільш загальні способи: номінальний вимір, порядковий вимір, інтервальний, пропорційний). В даному випадку номінальні і порядкові вимірювання розглядаються як якісні, а інтервальні і пропорційні – як кількісні методи.

– Правила та умовні позначення.

Основа підходу для оцінки ризиків – це цикл управління ризиками (сукупність взаємопов’язаних процесів, що створюють коло послідовних дій в організації) через використання кількісного, якісного або змішаного методу (рис. 2).

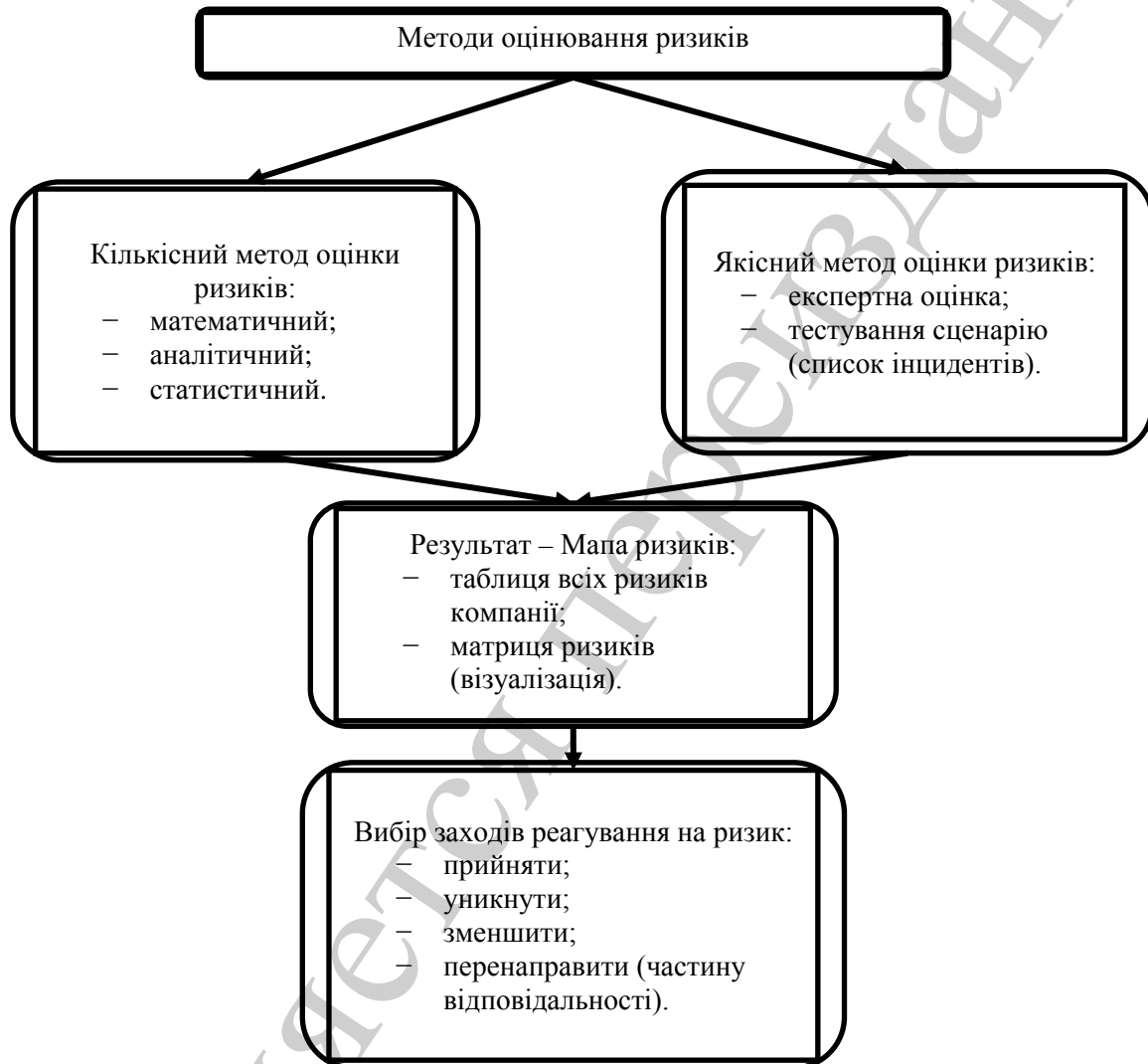

Рис. 2. Систематизація методів, які використовуються в оцінюванні ризиків

Всі результати оцінювання ризиків мають бути відображені в мапі ризиків. Якщо в одній організації, або групі компаній, присутні різні напрямки та види діяльності, то в такому випадку доцільно формувати відповідну кількість мап ризиків (по кожному з напрямків), а також загальну мапу ризиків всієї організації чи групи компаній. Для великих проектів (наприклад, реалізація вертикальної інтеграції нового напрямку бізнесу, значних інвестиціях, придбанні чи поглинанні інших організацій) доцільно вести окрему мапу ризиків.

Мапа ризиків має ряд особливостей та важливе призначення в структурі корпоративного управління, зокрема це:

– матриця ризиків, або візуалізація для топ керівництва організації (рис. 3);

– таблиця ризиків, або робочий інструмент для управління ризиками (табл. 1).

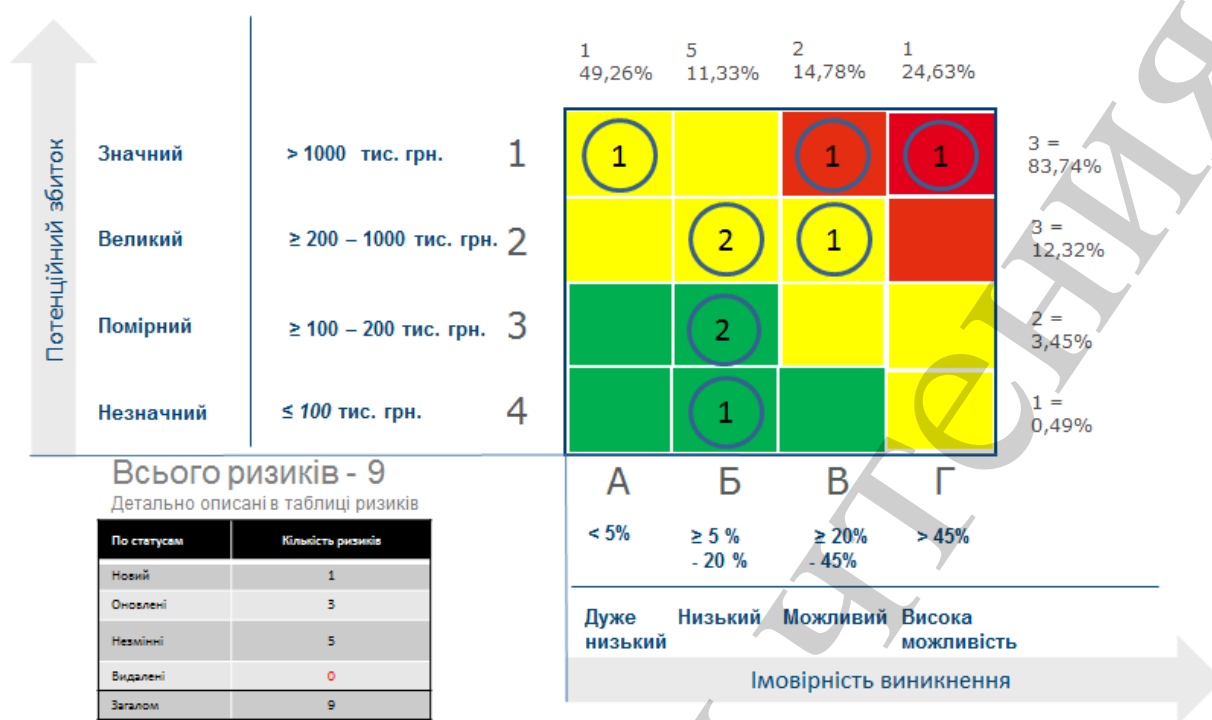

Рис. 3. Матриця ризиків ТОВ «Зразкова компанія»

Таблиця 1

Таблиця ризиків ТОВ «Зразкова компанія»

№ ризику	Власник ризику посада	Власник ризику підрозділ	Статус ризику	Категорія	Заходи реагування	Найменування ризику	Опис ризику	Потенційний збиток (тис. грн.)	Імовірність виникнення (%)
1	Начальник операційного управління	Операційне управління	Незмінний	Безпека матеріальних активів	Процедура управління кризами	Стихійні лиха	Землетруси, повені, зсуви, снігові завали, лісові пожежі	10 000	2
2	Керівник технічного відділу	Операційне управління	Незмінний	Дотримання законодавства	Моніторинг законодавства, створення, запровадження плану внутрішніх перевірок	Штрафи за порушення екологічного законодавства	Виявлення в процесі екологічної інспекції порушень встановлених норм згідно чинного екологічного законодавства	500	10
3	Керівник відділу «безпека праці та діяльності»	Управління персоналом	Незмінний	Безпека персоналу	Проведення тренінгів, сертифікація фахівців, ведення журналів техніки безпеки	Нещасні випадки на виробництві	Штрафи та фінансові втрати через порушення технік безпеки на виробництві	100	5
4	Начальник відділення «ІТ»	Адміністративне управління	Незмінний	ІТ безпека	Тестування інформаційних систем згідно політику та процедур з ІТ безпеки.	Витік конфіденційної інформації	Втрата інформації, або незаконне заволодіння інформацією третіми сторонами.	200	5
5	Керівник відділу «пожежної безпеки»	Операційне управління	Незмінний	Безпека матеріальних активів	Тестування систем, проведення тренінгів та навчань	Пожежа на приміщеннях компанії	Втрата майна через пожежу	1000	10

6	Керівник відділу «фінансів»	Фінансове управління	Новий	Дотримання законодавства	Моніторинг законодавства, залучення зовнішніх експертів (Аудит), проведення тренінгів	Штрафи за порушення правил оподаткування та ведення господарської діяльності	Виявлення податковим інспектором в процесі планової/непланової перевірки порушення правил оподаткування та ведення господарської діяльності.	500	10
7	Начальник управління постачальниками сировини та матеріалів	Управління постачання та закупівель	Оновлений	Забезпечення сировиною	Пошук та розширенні списку альтернативних постачальників сировини	Відсутність сировини та матеріалів	Збій у поставках сировини та матеріалів. Невиконання умов Договору постачальниками сировини та матеріалів	1000	25
Для логістичної компанії									
8	Начальник управління по роботі з клієнтами	Управління партнерами	Оновлений	Ведення бізнесу	Пошук нових партнерів, поповнення портфоліо клієнтів, підписання довгострокових контрактів	Втрата стратегічних партнерів	Розірвання, або не пере підписання Договору з стратегічним партнером (доля, якого більше 15 % від всього бізнесу)	2 000	45
Для фермерів, сільських господарств									
9	Начальник управління по роботі з клієнтами	Управління партнерами	Оновлений	Ведення бізнесу	Пошук нових партнерів, поповнення портфоліо клієнтів, підписання довгострокових контрактів	Втрата сировини	Відсутність стратегічних партнерів довгий час, створює ризик втрати готової продукції/сировини (псування, знищення шкідниками)	5 000	65

На рис. 3 та в табл. 1 наведено приклад Мапи ризиків компанії ТОВ «Зразкова компанія» (задля дотримання політики конфіденційності – назву компанії було умисно змінено).

Оцінювання ризиків за обраною методикою є попереднім етапом для вибору методу реагування на ризик.

7. SWOT-аналіз результатів досліджень

Strengths. Структурний підхід до оцінювання ризиків, надає можливість організації створювати додаткову вартість компанії. Своєчасне виявлення та попередження ризиків дає у результаті зниження капітальних та операційних витрат.

Weaknesses. В процесі оцінювання ризиків залишається складність у виборі кількісного, якісного або змішаного методу оцінювання ризиків, що може призвести до додаткових витрат. Абсолютний контроль продукує абсолютні витрати, що виникають в результат порушення балансу між витратами на оцінювання ризиків та впливом таких ризиків на організацію.

Opportunities. Перспективи подальших досліджень методик оцінювання ризиків – це можливість систематизації всіх ризиків за типами відповідно до всіх методик ризиків. Ефективно обрані методики оцінювання ризиків створюють розумні гарантії для організації, які допомагають досягти цілей компанії.

Threats. Швидкість настання події та її вплив нівелює час та результат, який може бути витрачений на оцінювання ризиків.

8. Висновки

1. Наведено приклад структуризації «етапів здійснення оцінювання ризиків». Даний приклад показує, що кожна компанія починає процес оцінювання ризиків ще з моменту планування створення організації.

2. З усіх методів оцінки ризиків найбільш ефективним вважаємо залучення професіоналів до справи, які володіють достатнім рівнем знань та технік, мають відповідний досвід. Це зовнішні або внутрішні перевірки високооплачуваними експертами (або аудиторськими компаніями). Даний метод є одним з найефективніших, оскільки дає можливість організації вдосконалити систему внутрішнього контролю та створити систему оцінки ризиків. Недоліком використання такого комплексного підходу оцінки ризиків є великі витрати.

3. Визначено, що результатом оцінювання ризиків є «Мапа ризиків», яка складається з:

– «матриці ризиків» – візуалізація результату оцінювання ризиків, рознесення ризиків по зонам критичності ризиків. Використовується подання у звітності «ризиків компанії» для топ менеджменту;

– «таблиці ризиків» – інструмент управління ризиками. Використовується для детального опрацювання ризиків (категорії, відповідальні, методи реагування, сума впливу, вірогідність настання, грейдинг і т. д.).

Література

1. Guidance for applying Enterprise Risk Management (ERM) to Environmental, Social and Governance (ESG)-related risks. URL: <https://www.coso.org/Pages/default.aspx>

2. Vitlinskyi V. V., Velykoivanenko H. I. Ryzkolohiia v ekonomitsi ta pidpriemnytstvi: monograph. Kyiv: KNEU, 2004. 480 p.

3. Nazarchuk T. V., Kosiiuk O. M. Menedzhment orhanizatsii: textbook. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 2016. 560 p.

4. Starostina A. O., Kravchenko V. A. Ryzyk-Menedzhment teoriia ta praktyka. Kyiv: NTUU «KPI», 2004. 198 p.

5. Karas O. O., Vertel V. V. Ryzyk menedzhment, metodychni vказivky, shchodo samostiinoho vyvchannia materialu. Kyiv, 2015. 53 p.

6. Kryshkin O. V. Nastol'naya kniga po vnutrennemu auditu. Riski i biznes-protssy. Moscow: ООО «AL'PINA PUBLISHING», 2013. 37 p.

7. Gibbs M. T., Browman H. I. Risk assessment and risk management: a primer for marine scientists // ICES Journal of Marine Science. 2015. Vol. 72, No. 3. P. 992–996. doi: <http://doi.org/10.1093/icesjms/fsu232>

8. Rodricks J. V. Risk assessment, the environment, and public health // Environmental Health Perspectives. 1994. Vol. 102, No. 3. P. 258–264. doi: <http://doi.org/10.1289/ehp.94102258>

9. Methodological Tools for Risk Assessment in Industrial Enterprises / Ushvitskii L. I. et al. // International Journal of Economics and Financial Issues. 2015. Vol. 5, No. 4. P. 1011–1016.

10. Broilo E. V., Nazarova I. G. Methodological Approach to Assessing Performance of the Organization Projects // Indian Journal of Science and Technology. 2016. Vol. 9, No. 27. doi: <http://doi.org/10.17485/ijst/2016/v9i27/97684>

11. Prochazka J., Melichar J. Methodological Framework for Operational Risk Assessment // Vojenske Rozhledy. 2017. Vol. 26, No. 4. P. 19–34. doi: <http://doi.org/10.3849/2336-2995.26.2017.04.019-034>

12. Lamm G. A., Haines Y. Y. Assessing and managing risks to information assurance: A methodological approach // Systems Engineering. 2002. Vol. 5, No. 4. P. 286–314. doi: <http://doi.org/10.1002/sys.10030>
13. Risk Assessment for Building Security / Adelsberger Z. et al. // Coll. Antropol. 2014. Vol. 38 (1). P. 215–227
14. Iacob V.-S. Risk Management And Evaluation And Qualitative Method Within The Projects // Ecoforum. 2014. Vol. 3, No. 1 (4). P. 60–67.
15. Bobrovych O. B. Metodichni pidkhody do otsiniuvannya audytorskoho ryzyku // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. 2013. No. 23.1. P. 216–224.
16. Hryniuk O. I. Naukovo-metodichni pidkhody do otsiniuvannya ta prohnozuvannya ryzykiv diialnosti naftohazovydobuvnykh pidpriemstv // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu «Ekonomichni nauky». 2016. No. 1. P. 11–23.

Не являється перевиданням